באותן הנשבעין. לפטור עלמן שלא ישלמו דתובע קאמר דור לי

ואני מוחל לך: הנשבעין ונועלין. השכיר והנגזל וכיולא בהן דנחבע

קאמר ליה דור לי ואמן לך: והא סנא לה רישא. דאוקמת לה באתן

לך ותרתי למה לי: סולה בדעם אחרים. אבא ואביך: בדעם עלמו.

של חבירו בעל דין: מי יימר דמוכי

ליה. ואי הוה ידע דמוכי ליה לא

הוה אמר הלכך הדר: אבל חולה

בדעת עלמו. של בעל דין אסיק

אדעתיה דודאי נדר ליה כדי להפטר

וידע ומחיל: לפני גמר דין. לחחר

שטענו בפניהם וקודם גמר דין בא

זה לחזור: ה"ג אי אמרת בשלמא ר'

יוחכן הכי קאמר לאחר גמר דין

מחלוקם אכל לפני גמר דין אפילו

לרבנן חוזר: רבח. דפסיק הלכתח

דחוזר לפני גמר דין ולא לאחר גמר

דין דאמר כר' יוחנן ואליבא דרבנן:

אלא אי אמרם. לר׳ יוחנן בין (א) בזה

ובין בזה מחלוקת: רבא דאמר כמאן.

בין לריש לקיש בין לר׳ יוחנן לרבנן

לפני גמר דין קאמרי דלא הדר והא

ליכא למימר דרבא כריש לקיש ואליבא

דר"מ אמרה לשמעתיה דלא שביק

רבנן ועביד כר"מ דפסקינן לקמן

הלכה כחכמים ולא שייך למימר הכא

רבא טעמא דנפשיה האמר וסבירא

ליה דכי פליגי רבנן לאחר גמר דין

אבל לפני גמר דין מודו אבל לרבי

יוחנן בין בזו ובין בזו מחלוחת דהא

לא איירי רבא בפלוגתא כלל אלא

מיפסק פסק דינא: וקנו מידו.

מתחלה שלה יחזור: בותבר' ואנו

הן הפסולים. לדון ולהעיד: המשחק

בקובית. כולהו מפרש בגמ'. וכולן

מעין גולנין הן והתורה אמרה

(שמות כג) אל תשת רשע עד וכל שכן

דיין: וסוחרי שביעית. הואיל וחימוד

ממון מעבירו על דברי תורה הוה ליה

כרשע דחמם ופסול לדון ולהעיד

שנוטה אחרי הבלע: בתחילה היו

קורחין חותן כו'. מפרש בגמ'ם: שחין

לו אומנום אלא הוא. דהואיל ואין

עסוקין ביישובו של עולם אינן בקיאין

בטיב דינין ומשא ומתן ואינן יראי

חטא: בכן אסמכסא. היינו דבר

דאינו נותן לו מדעתו אלא סומך על

דבר שחינו דסבור שהוח יכול לננח

ופעמים שמנלחין אותו: לא קניא.

והוה ליה כעין גזילה בידו: כל כי

האי גוונא לאו אסמכתא היא. והיכי

דמי אסמכתא כגון דאם אוביר ולא

אעביד אשלם ש בתיטבא (ב"מ דף עו.)

וכגון משליש את שטרו דגט פשוט

(ב"ב דף קסח.) דסומך על י לא דבר

דסבור כל זה בידי לעשות ומרישה כי

מתני אדעתא דלא יהיב ליה לאסמכתא

קא מתני דטועה וסבור לא יבא

לידי כך אבל הכא לא סמיך אמידי

דהא לא ידע אי נצח אי לא נצח ואפי׳

הכי אתני שמע מינה (כ) מספיהא

אתנים גמר ואקני ולא גזילה היא:

רבא דאמר כמאן. וליכא למימר דקבירא ליה כר"ש בן לקיש 'ג א ב ג מיי פ״ן מהל׳ עשין לו טוש"ע ח"מ סי' כב ועביד כר' מאיר ועוד דהכא פליגי ר' יוחגן ור"ש בן לקיש ורבא פסיק סעיף א: יד ד מיי׳ פ״י מהלכות עדות הלכה ד סמג פרק החולץ (יבמות דף לו.) כר"ש בן לקיש בחלת משמע דבכל שחר לאוין ריד טוש"ע ח"מ סי" לד סעיף טו: מו ה מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף י: מו וז חט מייי שס :וט קעיף טד ש"בוט

רבינו חננאל ואתינא למימר דרבא אמר כר׳ יוחנן ומיתיבי עליה דררא מסיפא דמחויחיז. היה חייב לחבירו שבועה וא״ל דור בחיי ראשך ר״מ אומר יכול לחזור בו לאו באותן הנשבעין . ולא משלמין דהוה ליה מחול לך וש״מ במחול לך נמי פליגי ודחי רבא לא מתני׳ באותן הנשבעין ונוטלין כגון השכיר והנגזל והנחבל וכיוצא בהן דהוה ליה אתן לך ואקשינן ליה לרבא והא את הוא דאוקמת לה לרישא פלוגתייהו באתן לך. ואת אמרת סיפא נמי באתן לך מחלוקת למה ליה למימרא תרתי זמני ומשני רישא תולה ואביך סיפא תולה בדעת . עצמו סד"א תולה בדעת מי שתבע ושקיל וגמיר ומקני ואפילו ר' מאיר מודה בהא דאין יכול לחזור בו קמ"ל דר' מאיר חולק אפילו בזו ואסיקנא הורק אפירו בה האסיקנא כדשלחו ליה לרב נחמן בר יעקב ילמדנו רבינו לפני גמר דין מחלוקת או לאחר גמר דין מחלוקת ובמחול לך או באתן לך מחלוקת והלכה כדברי מי ושלח להו לאחר גמר דין מחלוקת ובאתן לך מחלוקת והלכה כדברי חכמים דלאחר גמר דין אינו יכול לחזור בו וכ״ש במחול לך דדברי הכל אין יכול לחזור בו והני מילי לאחר גמר דין אבל לפני גמר דין יכול לחזור בו אלא אם כן קנו מידו כדשלח להו שמואל לבי רב לפני גמר דין אם קנו מידו אין לאחר קנין כלום. וכן המקבל עליו עד אחד כשנים דגרסינן בשבועות (מב ע"א) ההוא דאמר מהימנת עלי כבי תרי כו" וכן בגיטין (דף עו ע"ב) גרסינן כוותיה שאמר נאמנת עלי לומר שלא באתי כו': מתני' אלו הן באתי כויז פונני אלו הן הפסולין המשחק בקוביא ומפריחי יונים ומלוה ברבית וסוחרי שביעית בובית יוסוחה שבינית כו'. משחק בקוביא מאי עבד דמיפסל בה. אמר רמי רר חמא משוח דהוה המשחקין מתנין תנאי הניהן אם אנצחך תן ביניהן אם אנצחך תן לי כך וכך ואם תנצחני אתן לך כך וכך כי האי גוונא אסמכתא היא ולא קניא והמעות שנוטלין זה מזה גזילה היא שנמצאו כגזלנין לפיכך הן פסולין ורב ששת אמר למה פסלום חכמים מפני שאין עבודת הארץ ואמרינן מכדי לתרווייהו פסילי מה לי משום יישוב העולם רשנינן איכא בינייהו כגוז

מקומות ס"ל כר׳ יוחנן לגבי רשב"ל וליכא למימר הכא טעמיה דנפשיה קאמר כדתירן לעיל משום דהכא לא קאי אפלוגתא דמתני׳ כדלעיל דמשום הכי מפרש לה לעיל טעמיה דנפשיה אבל הכא ליכא למימר טעמיה דנפשיה קאמר: שלח ליה לאחר גמר דין מחלוקת והלכה כדברי חכמים. תימה דהכא משמע דלאחר גמר דין מחלוקת אבל קודם (ג) יכול לחזור בו ובפ' יש נוחלין (ב"ב דף קכח. ושם) אמרי' אמר לו עבדי גנבת שורי טבחת והלה אומר אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה רלונך השבע וטול נשבע ואינו יכול לחזור בו משמע מיד שאמר השבע וטול שחבירו ישבע ואינו יכול לחזור בו אלמא אפי׳ קודם גמר דין אינו יכול לחזור בו להכי גרס ר"ת ונשבע אינו יכול לחזור בו כלומר אם קפץ זה חבירו ונשבע

אינו יכול לחזור בו דכיון דכבר נשבע

הוי לאחר גמר דין ואמרי' לאחר

גמר דין דהלכה כחכמים:

אליבא דר' מאיר חדא כפירוש רש"י דאין לומר דשביק רבנן

ראלן הן הפסולין. יש גורסין עבדים משום דסבירא ליה דקא חשיב הכא פסולי דרבנן ודאורייתא ולא נהירא משום דלא חשיב במתני' רק פסולי דרבנן דהא גזלנים לא קתני וכל פסולי דמתני׳ פסולי דרבנן נינהו משחק בקוביא אפי׳ למ״ד אסמכתא היא דאסמכתא לא קניא מ"מ אינו דאורייתא כיון שאינו סבור לעשות איסור לבא לידי פסול דאורייתא ולמ"ד משום ישובו של עולם פשיטא דאינו אלא מדרבנן ומלוה בריבית מיירי בריבית שאינה קלולה ואפי׳ מיירי בריבית שקלולה לא משמע ליה איסור כיון דמדעתיה יהיב ואינו פסול לעדות אלא מדרבנן מפריחי יונים מדרבנן פסולים אפי׳ למ"ד אי תקדמי יונך היינו משחק בקוביה ולחידך דחמר ארא מפני דרכי שלום הוא וסוחרי שביעית מיירי בשביעית בזמן הזה דאינו אסור אלא מדרבנן ואפי׳ בשביעית דאורייתא לא חשיב ליה מי איסור הא דממליאין מעות לעניים אבל עבדים פסולין מדאורייתא נינהו ק"ו מחשה טומה חשה שכשירה לבח בקהל פסולה להעיד דכתיב (דברים יט) האנשים עבד שפסול וכו' על כן נראה דלא גרסי' עבדים דלא מיירי אלא בפסולי דרבנן:

בל כי האי גוונא לאו אסמכתא היא. פ״ה דהיכי דמי אסמכתא כגון אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא וכן משליש את שטרו דגט פשוט (ב"ב דף קסח. ושם) דכל הני סמיך אדעתיה וסבור הוא שוה בידו לעשות ומרישא כי מתני ליה אדעתיה דלא יהיב ליה מתנה אתני ליה שהרי סבור הוא שלא יבא לידי כך אבל הכא לאו בידו ולא סמיך אמידי דהא לא

מאי לאו באותן הנשבעין ולא משלמין דהוה ליה כמחול לך לא באותן הנשבעין ונוטלין דהוה ליה כאתן לך והא תנא ליה רישא תנא תולה בדעת אחרים ותנא תולה בדעת עצמו וצריכא דאי תנא תולה בדעת אחרים בהא קאמר ר' מאיר דמצי הדר ביה משום דלא גמר ומקני דאמר מי יימר דמזכי ליה אבל תולה בדעת עצמו אימא מודי להו לרבנן ואי אשמעינן בהא בהא קאמרי רבנן אבל בההיא אימא מודו ליה רבנן לר' מאיר צריכא אמר ריש לקיש מחלוקת לפני גמר דין אבל לאחר גמר דין דברי הכל אין יכול לחזור בו ור' יוחגן אמר לאחר גמר דין מחלוקת איבעיא להו לאחר גמר דין מחלוקת אבל לפני גמר דין דברי הכל יכול לחזור בו או דילמא בין בזו ובין בזו מחלוקת ת"ש דאמר רבא יקיבל עליו קרוב או פסול לפני גמר דין יכול לחזור בו לאחר גמר דין אין יכול לחזור בו אי אמרת בשלמא לאחר גמר דין מחלוקת אבל לפני גמר דין ד"ה יכול לחזור בו רבא דאמר כרבי יוחגן ואליבא דרבגן אלא אי אמרת בין בזו בין בזו מחלוקת רבא דאמר כמאן אלא לאו ש"מ לאחר גמר דין מחלוקת ש"מ שלח ליה רב נחמן בר רב ה(חסרא) לרב נחמן בר יעקב ילמדנו רבינו לפני גמר דין מחלוקת או לאחר גמר דין מחלוקת והלכה כדברי מי שלח ליה לאחר גמר דין מחלוקת והלכה כדברי חכמים רב אשי אמר הכי שלח ליה יבאתן לך מחלוקת או במחול לך מחלוקת והלכה כדברי מי שלח ליה יבאתן לך מחלוקת והלכה כדברי חכמים בסורא מתני הכי בפומבדיתא מתני הכי א"ר חנינא בר שלמיה שלחו ליה מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו לפני גמָר דין וקנו מְידו מאי שלח להו אין לאחר קניין כלום: מתני' ואלו יהן הפסולין יהמשחק בקובי יוהמלוה בריבית שיומפריחי יונים יוסוחרי שביעית אמר רבי שמעון בתחילה היו קורין אותן אוספי שביעית משרבו האנסין חזרו לקרותן סוחרי שביעית א״ר יהודה ״אימתי בזמן שאין להן אומנות אלא הוא אבל יש להן אומנות שלא הוא כשרין: גמ' משחק בקוביא מאי קא עביד אמר רמי בר חמא משום דהוה אסמכתא ואסמכתא לא קניא רב ששת אמר 🗷 כל כי האי גוונא לאו אסמכתא היא אלא "לפי שאין עסוקין ביישובו של עולם מאי בינייהו איכא בינייהו דגמר אומנותא אחריתי יי(ותנן) יא"ר יהודה אימתי בזמן שאין להן אומנות אלא הוא אבל

יש להן אומנות שלא הוא יי (הרי זה) כשרים אלמא מעמא דמתניתין משום יישובו של עולם הוא קשיא לרמי בר חמא וכי תימא פליגי רבנן עליה דר' יהודה והא"ר יהושע בן לוי "כל מקום שא"ר יהודה

ידע אי נלח אי לא נלח ואפ״ה אחני ש״מ דמספיקא גמר ומקני ולאו גזילה היא ומיהו הא ש'(שפיר) דאם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא אסמכחא היא טעות סופרים הוא זה ובזה לא דבר רש"י דהא אם אוביר אשלם במיטבא לאו אסמכתא כדאמרי' פ' איזהו נשך (ב"מ דף עד:) אלא היינו אם אוביר ולא אעביד אשלם אלפא זוזי דבפ׳ המקבל (שם דף קד.) קאמר אסמכתא היא ובפי׳ רש״י היה כתוב אם אוביר וכו׳ על כן טעו סופרים אבל ר"ת הקשה לפי׳ הקונט׳ משום דלפי פי׳ משמע דטפי חשיב אסמכחת ש (מה) שהיה בידו מלאו בידו ובפ׳ איזהו נשך (שם דף עד. ושם) משמע איפכא

ל) [בשאילתות פ' יתרו ס"סל"א איתא רב ילחק],ט"רובין פב. ר"ה כב. לקמן כו:, ג) עדיות פ"ב מ"ז, ד) ל"ל דמנן, ד) [בס"א: מני], ו) [לימא במשנה], ז) [עירובין פח: ב.], ה) [לקמן כו.], ו) ל"ל במיטבא בפרק המקבל דף קד: רש"ל, י) המהר"ם במס' ב"מ עד. מוחק תיכת לא, כ) [בתוס׳ ד"ה כל ליתא ל) [וע"ע חוס' שבועות לט. ד"ה אם אמר], מ) הא איסור דממניאין כל"ל, נ) [ב"ק פח.], ס) [ל"ל שפירש], ע) רש"ל מ"ז,

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אלא וכו' בין בזו ובין בזו: (ג) ד"ה כל דמספיקא: שלח גרני אדל כי וכר ז מטפיקא. (ג) תום' ד"ה שלח וכו' אבל קודם גמר דין יכול לחזור:

הגהות הגר"א [א] גם' (כל כי האי גוונא לאו אסמכת' אלא) תא"מ ונ"ב הרמב"ם לא גרם לה (ועמ"ם רבינו בח"מ סי' ל"ד ס"ק ל"א וסי' ר"ג :(ס"ק מ"ד

מוסף רש"י

יאלו הן הפסולין. לעדות, דכולן גזלנין מדבריהן הן דאסמכתא לא קניים ומגזל גזיל ליה (ערובין פב.). המשחק בקובי'. נעירנון (שם) חתיכות של עלס שתשחקין בערבון ואמור רצ אסמכתא לא קניא והרי מלנין מדרבנן, דמדאורייתא אינו קרוי גזלן אלא החוטף מיד איש, כדכתיב (ש"ב כג) יגזול את החנית מיד המלרי ברבית. לאו גזלן דאורייתא הוא למפסליה משום אל תשת עד חמס, דהא מנפשיה יהיב ליה (שם). מנפשיה יהיב ליה (שם). ומפריחי יונים. היינו נמי כעין קוביא, אי מקדמיה יונך ליוני (שם). וסוחרי שביעית. עושין סחורה בפירות שביעית דרחמנא אמר לאכלה ולא לסחורה, ולפי שנחשדו כל אלו לעבור על דת מחמת ממון, חשדום להיות מעידים שקר על ידי ממון ושוחד (שם) או: דרחמנא אמר לאכלה ולא לסחורה וזה שחומד ממון לעבור עבירה על הממון רשע הוא והחורה אתרה אל שאין להן אומנות אלא אסמכתא שהוא נסמך על דעתו שהוא ינצחנו ועל אותה אסמכתא הוא מתנה קניא ולא גזלנין נינהו, ופסולייהו לפי שאין עסוקין בישובו של עולם, דכיון דאין מכירין ובקיאין בטורח ולער בני אדם אינן חסין על חבריהן מלהפסידן ממון

דשינן איכא ב-יציהו כגון דאית להוגמי אומנותא אדרת להראמי (לריאמי) (לרמי) דמשר ליה גולן אע"ג דאית ליה אומנותא אחריתי פסול ולרב ששת כיון דמתעסק באומנות שהיא יישובו של עולם כשר ואקשינן עליה דרמי בר חמא הא דתנן בסיפא דמתניתין א"ר יהודה אימתי בזמן שאין להן אומנות אלא היא אבל יש להן אומנות שלא היא כשר וכי תימא ר' יהודה חולק על התנא קמא והאמר ריב"ל כל מקום ששנה ר' יהודה